

Prof. dr hab. Monika Kolasa-Hladíková

Wrocław, dn. 20.10.2021r.

Akademia Muzyczna

im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

Dziedzina: sztuki

Dyscyplina artystyczna: sztuki muzyczne

Recenzja pracy doktorskiej Pani mgr Hongyu Cui,

w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki muzyczne,
dyscyplinie artystycznej wokalistyka, przeprowadzanym przez Radę Dyscypliny Sztuki
Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

Zleceńodawca opinii:

Rada Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, reprezentowana przez Przewodniczącą Rady, Prof. Dr. Hab. Jolantę Szybalską – Matczak, uchwala nr 51/2021 z 29 czerwca 2021, w sprawie wyznaczenia recenzenta rozprawy doktorskiej, pismo z dn. 18.08.2021. Uchwała nr 5/2018 Rady Wydziału Wokalnego, w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego Pani mgr Hongyu Cui, w dziedzinie sztuki muzyczne, dyscyplinie artystycznej wokalistyka.

Od Pani Kierownik Działu Nauki otrzymałam pismo z dn. 18.08.2021 r., sporządzone w imieniu Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne, zawierające prośbę o przygotowanie recenzji. Nadesłano mi również starannie przygotowaną przez doktorantkę dokumentację, w skład której weszły:

- 1) Uchwała o wszczęciu przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej wokalistyka
- 2) Uchwała w sprawie wyznaczenia recenzenta rozprawy doktorskiej
- 3) Dane osobowe kandydatki
- 4) Aplikacja w sprawie wszczęcia przewodu
- 5) Oświadczenie, że temat pracy nie był procedowany w innej jednostce naukowej
- 6) Deklaracja pokrycia kosztów procedury
- 7) Ksero strony z paszportu kandydatki
- 8) Spis koncertów, przedstawień i nagrań kandydatki
- 9) Potwierdzenie znajomości jęz. angielskiego na poziomie B2
- 10) Koncepcja pracy pisemnej nt. *Romanza da camera italiana – charakterystyka włoskiej stylistyki wokalnej XIX wieku, pomiędzy operą a pieśnią, na przykładzie wybranych utworów Belliniego, Donizettiego i Verdiego.*
- 11) Propozycja tytułu pracy doktorskiej *Romanza da camera italiana – jako szczególny przykład włoskiej stylistyki wokalnej pomiędzy operą a pieśnią, na przykładzie wybranych utworów Belliniego, Donizettiego i Verdiego.*

12) Dzieło artystyczne (płyta CD).

13) Opis dzieła - rozprawa doktorska, pt. *Romanza da camera italiana – Charakterystyka XIX-wiecznego włoskiego stylu wokalnego pomiędzy pieśnią a arią w oparciu o wybrane przykłady utworów Belliniego, Donizettiego i Verdiego.*

14) Dyplom magisterski z Universität Mozarteum Salzburg

15) Oświadczenie promotora Prof. Stanisława Daniela Kotlińskiego

16) Rekomendacje wystawione przez następujące osoby: Dr Kari Kahl-Wolfsjaeger – Stars & Rising Stars International Munich Festival; Prof. Michelle Crider – Salzburg Mozarteum; Prof. Elena Prokina – Dusseldorf Anton Rubinsstein Academy, dr. hab. Daniel Kotliński.

17) Dokumentacja działalności artystycznej

Podstawowe dane o doktorantce

Hongyu Cui urodziła się 5.04.1987 roku w prowincji Henan. W latach 2007-12 studiowała w klasie śpiewu Xiaojun Deng w Narodowym (Centralnym) Konserwatorium Muzycznym w Pekinie, w Chinach. Uzyskała również tytuł Magistra Sztuki na Uniwersytecie Mozarteum w Salzburgu, 14.06.2017.

W czasie studiów w Pekinie, w 2012 r., wystąpiła m.in. w partii Leonory w *La forza del destino* Verdiego, w 2014 roku wykonywała partię solową w *Requiem* Mozarta.

W czasie studiów w Mozarteum, w 2016 roku wystąpiła w koncercie noworocznym na Uniwersytecie Północnych Chin i nagrała z Fernando Araujo CD pt. *Puccini vs Verdi*. Występowała również w partii Hrabiny w *Weselu Figara* Mozarta, w partii Madame Lidoine w *Dialogach Karmelitanek* Poulenca, w partii Mimi w przekrojowym wystawieniu *Cyganerii* Pucciniego oraz wykonała kilka recitali (m. in. *Od Verdiego do Pucciniego, Schubert i Muzyka Chińska*). Po studiach prowadziła m.in. wykłady na Uniwersytecie w Henan.

Części plakatów w języku chińskim nie byłam w stanie ocenić z powodu z powodu nieprzekraczalnej bariery językowej.

Ocena pracy doktorskiej

Na pracę doktorską magister sztuki Hongyu Cui składają się: dzieło artystyczne w postaci recitalu wokalnego zarejestrowanego na płycie CD oraz rozprawa pisemna, stanowiąca jednocześnie opis wyżej wymienionego dzieła,

Dzieło artystyczne, nagrane z towarzyszeniem pianisty Qiang Liu składa się z następujących części:

1. Gaetano Donizetti – *A mezzanotte*
2. Gaetano Donizetti – *Me voglio fa' na casa*
3. Gaetano Donizetti – *Sovra il campo*
4. Gaetano Donizetti – *Il mio ben m'abbandono*
5. Vincenzo Bellini – *Vaga luna*
6. Vincenzo Bellini – *Ma rendi pur contento*
7. Vincenzo Bellini – *Malinconia*
8. Vincenzo Bellini – *Per pietà' bell'idol mio*
9. Giuseppe Verdi – *In solitaria stanza*

10. Giuseppe Verdi – *Perduta ho la pace*
11. Giuseppe Verdi – *Deh, pietoso*
12. Giuseppe Verdi – *Nell' orror di note oscura*

Opisem dzieła jest rozprawa zatytułowana:

Romanza da camera italiana – charakterystyka XIX-wiecznego włoskiego stylu wokalnego, pomiędzy pieśnią a arią w oparciu o wybrane przykłady utworów Belliniego, Donizettiego i Verdiego.

Po przesłuchaniu nagrania jestem pełna uznania dla dykcji kandydatki, dla której język włoski jest językiem bardzo oddalonym od Jej języka ojczystego. Kandydatka dysponuje jasnym, wyrazistym w barwie głosem, interpretuje materiał muzyczny w sposób właściwy, może mogłaby używać nieco więcej środków dynamicznych i agogicznych, dla podkreślenia emocji niesionych przez muzykę. Niestety, w tej kwestii zabrakło również odpowiedniego wsparcia muzycznego ze strony pianisty. W niektórych utworach wydaje się, że instrument lekko nie stroi, na pewnych akordach. W pierwszym z nagranych utworów, *A mezzanotte* zastosowanie akcentów muzycznych mogłoby nadać pieśni lżejszego charakteru. Słyszalne są drobne nieścisłości artykulacyjne. *Sovra il campo della vita* wykonana jest nieco zbyt równo. W *Il mio ben m'abbandono* moją uwagę zwróciło nieprecyzyjne wykonanie triol, gdyby wyrazowo lekko je zwolnić efekt byłby dużo lepszy, w *In solitaria stanza* zdarzały się nieprecyzyjne pochody półtonowe. Jeśli chodzi o wszystkie utwory Verdiego uważam, że artystka stara się, cały czas, niepotrzebnie śpiewać maksymalnym wolumenem, dla interpretacji nie jest to najpomyślniejszym zabiegiem. Cieniowanie dynamiki nadałoby utworom większej śpiewności, charakterystycznej dla muzyki włoskiej XIX wieku. Artystka nie skorzystała być może ze znakomitych, dostępnych w Internecie nagrań, które pomogły by Jej i towarzyszącemu pianiście w wyczuciu subtelności stylu. Jednak biorąc pod uwagę odległość kulturową muzyki chińskiej i włoskiej muszę wyrazić uznanie dla artystki, za rzetelne przygotowanie całości materiału. Całość nagrania jest spójna, dykcja jest nienaganna, styl romanse kompozytorów włoskiego bel canto został przedstawiony w sposób poprawny.

We *Wstępie* części opisowej pracy, kandydatka dzieli się swoją fascynacją muzyką włoską, szczególnie formą romanzy da camera oraz krótko przedstawia formalny układ pracy pisemnej.

W pierwszym rozdziale swojej dysertacji kandydatka krótko odnosi się do życiorysów i twórczości Donizettiego, Belliniego i Verdiego.

W rozdziale drugim czytamy o romanzy da camera jako o „wyjątkowym i nowym gatunku muzyki wokalne na przełomie XIX i XX stulecia”.

Wprowadzenie do rozdziału odnosi się do powstania włoskiego bel canto, artystka również dzieli się chęcią przedstawienia omawianego w pracy gatunku muzycznego adeptom sztuki wokalne w Chinach.

Podrozdział 2: wprowadza czytelnika w historię formy romanzy od XVI w. na terenie Hiszpanii, poprzez rozwój formy francuskiej, autorka wymienia też pierwszych twórców tego gatunku.

Podrozdział 3: opisuje rozwój arii kameralnej we Włoszech, a 4 zatytułowany jest *Romanza dwudziestowieczna*, ale jego treść nie do końca odpowiada tytułowi, gdyż tylko lekko dotykając czasów najnowszych wraca w treści z powrotem do historii rozwoju arii kameralnej.

Rozdział III pracy jest opisem formalnym dzieła zarejestrowanego na płycie CD. Każda z 12 arii jest dokładnie omówiona. Zacytowany jest tekst włoski, a obok znajduje się tłumaczenie na język polski, podane jest pochodzenie utworu z odpowiedniego zbioru, autor tekstu, omówiona jest budowa formalna, konstrukcja harmoniczna oraz zastosowane przez kompozytora środki wyrazowe. Analizy wykonane są dokładnie i rzetelnie, opatrzone są licznymi przykładami muzycznymi.

Rozdział IV zatytułowany jest *Najistotniejsze aspekty wykonawcze, techniczne, stylistyczne i interpretacyjne włoskiej romanzy da camera, w oparciu o nagranie dzieła artystycznego CD i kanony interpretacji włoskiej literatury wokalne oraz o własne doświadczenia autorki pracy*.

Podrozdział 1: *Głos sopranowy i jego charakterystyka we włoskiej terminologii* omawia różnice w polskim i włoskim nazewnictwie głosów sopranowych.

Podrozdział 2: *Język włoski w śpiewie* dotyczy problemu, jaki dla chińskiego śpiewaka stanowi wymowa włoska – na przykład brak w systemie fonologicznym języka ojczystego głoski r.

Podrozdział 3: *Świadomość rozumienia tekstu literackiego w utworze muzycznym* podnosi wagę znajomości tekstu dla właściwej interpretacji utworu w języku obcym.

Podrozdział 4: *Podwójne spółgłoski we włoskim śpiewie* omawia sposób ich wykonywania oraz użyteczność dla dobrej emisji dźwięków, zawiera przykłady z wykonywanego programu.

Podrozdział 5: *Samogłoska „e” w śpiewie włoskim* dotyczy różnych aspektów wymowy głoski e

Podrozdział 6: nosi tytuł *Tessytura wokalna romanzy da camera – „niebezpieczeństwo” zmiany rejestrów – romanza da camera jako niezwykle cenny środek rozwoju techniki wokalne*. Są to rozważania dotyczące barwowych aspektów techniki wokalne oraz porównanie włoskiej i niemieckiej szkoły śpiewu.

Kolejny Podrozdział, 7: *Elegancja frazy – legato – patos wypowiedzi muzycznej* traktuje o znaczeniu legato i techniki koloraturowej w interpretacji arii kameralnych.

Umiejętność właściwego oddania melodeklamacyjności w romanzy to tytuł Podrozdziału 8, którego treścią jest narracja w utworach.

Podrozdział 9: *Prozodia – włoska elizja* omawia zjawisko łączenia dwu samogłosek na krótkich nutach, często pojawiające się w utworach włoskich.

Podrozdział 10: *Akcentowanie spółgłosek* dotyka różnic między włoską a niemiecką wymową spółgłosek.

Podrozdział 11: *Technika wokalna*, mówi o „dolnożebrowej-górnorzęsowej” (jak to nazywa doktorantka) pracy oddechu oraz klarowności wymowy,

Ostatni, 12 Podrozdział nosi tytuł *„Klucz” do interpretacji romanzy da camera – jedność słowa i muzyki*. Autorka stawia w nim tezę, że, ponieważ każda z arii kameralnych stanowi odrębną historię, słowo stanowi wartość nadrzędną, której warstwa muzyczna musi być podporządkowana.

Jeśli chodzi o budowę formalną Rozdziału IV – jest podzielony na zbyt krótkie podrozdziały, które zawierają niekiedy tylko kilka zdań, w kwestii zawartości merytorycznej – mogłyby być połączone w nieco większe całości. W niektórych podrozdziałach znajdują się przykłady muzyczne ilustrujące omawiane zagadnienie.

Rozdział V *Między pieśnią a arią – Donizetti, Bellini, Verdi – różnorodny charakter włoskiej romanzy da camera* zawiera krótką charakterystykę podstawowych różnic między arią operową a arią kameralną.

Podrozdział 1: *Romanza mistrza Belcanta z Bergamo (G. Donizetti)* omawia twórczość da camera pierwszego z kompozytorów. Autorka podaje najczęstszą budowę utworów oraz wymienia przykłady 56 tytułów z autorami tekstów, jeśli są znani.

Sycylijska romanza da camera „Łabędzia z Katanii” (V. Bellini) to tytuł kolejnego podrozdziału, w którym kandydatka wspomina wydanie Ricordiego „*Composizioni da Camera*”, zawierające wszystkie kameralne utwory wokalne drugiego z omawianych twórców. Tym razem podane jest 15 wybranych tytułów.

Podrozdział 3: *Romanza da camera geniusza z Busseto (G. Verdi)* omawia rozwój stylu w twórczości tego kompozytora oraz zawiera 25 tytułów.

W przedostatniej części pracy pisemnej, którą jest *Podsumowanie i zakończenie* kandydatka podsumowuje zawartość pracy oraz wyraża nadzieję, że będzie ona ważnym elementem dla poznania gatunku romanzy da camera w Chinach.

Ostatnia jest *Konkluzja*: zawierająca m. in. myśl:

Doświadczenia z włoską „romanzy da camera” stają się niezwykle cenne, pomocne i procentują, kiedy młody artysta otwiera się na repertuar opery włoskiego Belcanta, czy w ogóle włoskiej literatury operowej, a wcześniej zgłębiał tajniki włoskości w repertuarze kameralnym

Bibliografia zawiera 21 pozycji, w językach: włoskim, niemieckim, chińskim, polskim, francuskim oraz 7 źródeł internetowych.

Praca, w warstwie merytorycznej, stanowi materiał bardzo ciekawy. Doktorantka dokładnie analizuje materiał muzyczny i związki między warstwami: literacką, muzyczną i interpretacyjną. Wyjaśnia intencje interpretacyjne i uzasadnia wybór takich, a nie innych środków muzycznych, służących ekspresji artystycznej.

Dysertację doktorską przyjmuję.

Konkluzja

Pracę doktorską Hongyu Cui oceniam wysoko w aspekcie bogactwa analizowanych źródeł, jak i własnych poszukiwań twórczych autorki. Nagranie stanowi, moim zdaniem, oryginalne dokonanie artystyczne. Jednocześnie uważam, że pani magister wykazała się w pracy bogatą wiedzą teoretyczną oraz dociekliwością niezbędną do omówienia podjętego problemu, zaś dzieło artystyczne wraz z jego opisem stanowić będzie znaczący wkład w rozwój chińskiej wokalistyki. Będzie cennym źródłem wiedzy dla adeptów sztuki – z innego obszaru kulturowego, tak bardzo odległego od estetyki europejskiej. Doceniam pracę, jaką kandydatka musiała włożyć w zdobycie i zbadanie źródeł oraz opanowanie prawideł języka włoskiego.

Tym samym stwierdzam, że w mojej ocenie praca doktorska Pani Hongyu Cui spełnia wymogi art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zmianami, Dz.U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r.) i opowiadam się za przyznaniem jej stopnia naukowego doktora sztuki muzycznej w dyscyplinie artystycznej: wokalistyka.

Prof. dr hab. Monika Kolasa-Hladíková

¹ cytata za autorką